

LIETUVOS BANKO SAUGOS DEPARTAMENTAS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų
tarnybai

Nr.

A. Jakšto g. 6
LT-01105 Vilnius

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

Lietuvos bankas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio nuostata, ir atsižvelgdamas į Valstybės arba savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170, nustatė ir įvertino korupcijos Lietuvos banke pasireiškimo ir veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę Lietuvos banke nustatė ir vertinimą atliko Lietuvos banko Saugos departamento Informacijos apsaugos ir korupcijos prevencijos skyriaus viršininkas Valdas Jacynas.

Lietuvos banko veiklos organizavimas ir funkcijos 2016–2017 metais iš esmės nesikeitė, todėl nesikeitė ir rizikingiausios sritys. 2016 metais Lietuvos bankas, atlikęs korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę ir nustatęs veiklos sritis, kuriose didžiausia korupcijos pasireiškimo rizika, 2016 m. rugsėjo 30 d. rašte Nr. S 2016/(28.68-2800)-12-4160 apie rezultatus informavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą.

Įvertinę Lietuvos banko funkcijas, galimas rizikas ir galimą tarnautojų pažeidžiamumą, pasirinkome detaliau išanalizuoti korupcijos pasireiškimo tikimybę *personalo atrankos sistemoje ir vykdant viešuosius pirkimus*, siekdami tobulinti procesų valdymą ir vidaus kontrolę. Minėtose srityse naudojama valstybės, tarnybos ir banko paslaptį sudaranti informacija. Lietuvos bankas, siekdamas mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę įvardytose srityse, 2016–2017 metais įgyvendino šias priemones:

1. Atsižvelgiant į atliktą viešųjų pirkimų proceso rizikos analizę, Viešųjų pirkimų skyrius (VPS) nuo 2017 m. gegužės 2 d. buvo išskeltas iš Paslaugų administravimo departamento ir tapo tiesiogiai nepavaldus pirkimo iniciatoriui. Atliekant Lietuvos banko veiklose korupcijos rizikos analizę, nustatyta, kad ir atlikus šiuos struktūrinius, organizacinius pokyčius Lietuvos banko viešųjų pirkimų procese vis dar išlieka prielaidos korupcijos pasireiškimo tikimybei dėl esamo VPS pavaldumo ir atskaitomybės. Įvertinus, kad valdyti šias rizikas nėra tinkamų priemonių, Lietuvos banko valdybos pirmininkui buvo pasiūlyta peržiūrėti VPS pavaldumo klausimą, siekiant užtikrinti skyriaus savarankiškumą, kad VPS tarnautojai, vykdydami funkcijas nebūtų pavaldūs ir atskaitingi bet kurio Lietuvos banko struktūrinio padalinio vadovui, kuriam teikia paslaugas. Atsižvelgiant į tai, VPS suteiktas savarankiško struktūrinio padalinio statusas, o jo kuravimas Lietuvos banko valdybos pirmininko 2017 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. V 2017/(1.7.E-260603)-02-202 pavestas Valdybos pirmininko pavaduotojui.

2. Visų Lietuvos banko pirmininko įsakymu sudarytų viešųjų pirkimų, viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, projekto konkurso vertinimo komisijų pirmininku paskirtas Viešųjų pirkimų skyriaus viršininkas, pakeitęs prieš tai komisijoms vadovavusį pirkimo iniciatorių (Paslaugų administravimo departamento vadovą).

3. Persvarstytas ir patvirtintas naujas Lietuvos banko viešųjų pirkimų organizavimo proceso aprašas, kuriame mažos vertės viešųjų pirkimų vykdymo veikla centralizuota Viešųjų pirkimų skyriuje, išskyrus mažos vertės pirkimus, kai vertė neviršija 3 000 Eur ir sutartis sudaroma žodžiu (iki tol visi mažos vertės pirkimai buvo vykdomi padaliniuose pirkimų iniciatoriuose).

4. 2017 m. prekių, paslaugų ir darbų pirkimo bei kitų sutarčių rengimo, įforminimo ir saugojimo Lietuvos banke taisyklės buvo išdėstytos nauja redakcija. Šiose taisyklėse reglamentuota sutarčių, taip pat ir tų, kurių dalykas yra viešųjų pirkimų objektas, pasirašymo tvarka. Teisės skyrius atliko šešių teisės aktų, susijusių su viešųjų pirkimų reguliavimu Lietuvos banke, antikorpucinių vertinimą. Pažymime, kad Teisės aktų rengimo Lietuvos banke proceso apraše, patvirtintame Lietuvos banko valdybos pirmininko 2016 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V 2016/(1.7-260603)-02-116 įtvirtinta nauja teisės akto projekto rengėjo pareiga, „jeigu teisės aktas bus teikiamas derinti visuomenei ir (arba) prižiūrimiems finansų rinkos dalyviams, ir kitoms suinteresuotoms institucijoms ir juo numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, kurie nurodyti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, arba vidaus administravimo teisės aktu numatoma reguliuoti viešuosius pirkimus, Lietuvos banko turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką, teisės akto projektą, prieš teikiant visuomenei ir (arba) prižiūrimiems finansų rinkos dalyviams ir kitoms suinteresuotoms institucijoms, TAP rengėjas teikia teisininkui, kad atliktų antikorpucinį vertinimą“.

5. Patikrintas priėmimo į tarnybą Lietuvos banke procesas antikorpuciniu aspektu, persvarstytas proceso skaidrumas, identifikuota, kad nėra tinkamai reglamentuotos tikslinės tarnautojų atrankos, galimos spragos subjektyviems atrankos kriterijams bei korupcijos apraiškoms. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimu Nr. 03-136 pakeistas Priėmimo į tarnybą Lietuvos banke tvarkos aprašas, reglamentuotas tikslinių atrankų būdas.

6. Siekdamas Lietuvos banko tarnautojus geriau supažindinti su Etikos kodekso ir jo taikymo normomis, Lietuvos bankas 2017 m. gruodžio mėn. planuoja užpildyti elektroninių mokymų platformą ir išbandyti testavimo aplinkoje. Numatoma, kad Lietuvos banko tarnautojams kasmet bus privaloma e. mokymų programa, kuri įpareigos teisingai atsakyti į klausimus, ar pasirinkti Etikos kodekso normas atitinkančias elgsenas.

7. Rizikos vertinimas Lietuvos banke nebuvo atliekamas. Įvertinę atliktą analizę ir taikomas korupcijos riziką mažinančias priemones, manome, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė Lietuvos banke maža.

Direktorius

Aidenas Karpus